

DRUŠ. ISTRAŽ. ZAGREB
GOD. 29 (2020),
BR. 4,
STR. 667-675

PRIKAZI

cial experiment in eradicating India's regional, religious and caste disparities by means of industrialisation. The Rourkela Steel Plant megaproject in the East Indian periphery *prima facie* asserts a "pan-Indian citizenry" of industrial modernity (Strümpell, 2019, p. 212) but, submersed in Rourkela social life, Christian Strümpell discovers the opposite: a plethora of ethnically and ideologically heterogeneous communities, each with a specific "kinship system and [...] particular procedures of integrating others" (p. 225). Included among the Odia as a *bhāi* (brother) and as a *kupul* (guest/affine) among the Mundari, Strümpell becomes privy to the complexities of interethnic relationships, idiosyncrasies of social customs and to the resilience of the hierarchical social whole replicating itself in a polymorphous, industrial epicentre of pseudo-modernity.

The correspondingly polymorphic spectrum and sequence of narrations within *Integrating Strangers in Society* are unified by the singularity of the volume's message on the paramountcy of social substantiation, a message reminiscent of Dumont's injunction that "[s]eparation as a general principle is deeply embedded in our minds, and we must rid ourselves of the excessive emphasis on it" (Dumont, [1966]1980, p. 130f). Devoid of perfunctory paternalistic exhortations, this book is a unique intellectual experiment in analogy: from the Arctic to Asia and from Africa to Oceania, the reader will seldom glance at a publication which tells so much about the worlds beyond but thereby speaks of the West, too. Utilising an exuberance of ethnological examples, the editors turn our gaze towards the profound relationality of human beings and the overarching distinctiveness-*cum*-complementarity of

human societies, purveying an alternative model of social integration: encompassment *without* assimilation. Acknowledging "the value of difference" and "difference in values" (Oosten, 1999) is the crux of the holistic integration system proposed by the authors and benevolently emplaced before the modern addressees as a didactic stimulus. Corroborated with compelling ethnographic imagery and a sophisticated theoretical approach, this edited volume is simultaneously a manual on distinct formulae of social inclusion, a chronicle of ethnographic research and a parable of the universal human desire to belong, adeptly serving academics, public intellectuals and anthropologically inquisitive readers alike. Above all, this book is a direly needed, tacit repudiation of social solipsism – that *Weltanschauung* which, oblivious to the fact that even "gods have no reality except in relations with others" (Dumont, [1966]1980, p. 270), deprives the "stranger" of his cosmologically reproductive capacity and deems his biform identity perilous and unpatriotic. But the contrary is the case, for it is entirely possible to love one land as a mother, yet another as a wife; or, in Paul Claudel's (1936) words: "there are thus countries that one accepts [as one's own], that one weds, that one adopts at once as a spouse, as if they had been made for us and we for them".

Vlatka Škender

doi:10.5559/di.29.4.10

Andrew Heywood
POLITIKA

Mate d.o.o., Zagreb, 2019., 520 str.

Šest godina trebalo je proći nakon 4. izdanja *Politics* nakladničke kuće Palgrave Macmillan da bi bila prevedena na hrvatski iz pera Miljenka Šimića, a izdala ju je nakladnička kuća Mate. Andrew Heywood reno-

mirani je britanski autor više udžbenika o politici i političkoj znanosti te bivši predavač na Croydon Collegeu, Farnborough Sixth Form Collegeu i Orpington Collegeu, na kojima je bio ispitivač na kolegijima iz uprave i politike, političkih ideologija i globalne politike. Knjiga je istodobno udžbenik namijenjen studentima politologije i srodnih studija, koji se ranije (treće izdanje iz 2007.) rabio na kolegiju Engleski jezik na Fakultetu političkih znanosti. Kao udžbenik nije ušao u obveznu literaturu ni jednoga drugog kolegija. Možda je razlog u tome što za ovu vrstu stručne literature postoji u pravilu širok krug interesenata, pa su u opticaju sva izdanja – od prvog, koje datira iz 1997. godine, do petog, koje je objavljeno ove godine isključivo u obliku elektroničke knjige na engleskom jeziku. Zadnje izdanje dostupno na hrvatskom jeziku jest ovo četvrto izdanje, koje je u originalu (na engleskom jeziku) svjetlo dana ugledalo 2013. godine. Svojevrсна enciklopedija za sve čitatelje koje zanima ova tema, ali i konceptualna rasprava o stanju discipline, neznatno je proširena u odnosu na treće izdanje iz 2007. godine, najprije u koncepciji sadržaja, koja je drukčija jer knjiga nije podijeljena u pet cjelina koje su podijeljene dalje na poglavlja već na 20 poglavlja. Nadalje, zbog mijena kojima je podložna tematika knjige bilo ju je nužno sadržajno proširiti, i to poglavlja o pitanju političke ekonomije i globalizacije, politike na više razina, sigurnosti, globalnog upravljanja i svjetskoga poretka. Autor vodi čitatelja kroz 20 poglavlja, koja na početku i kraju zaokružuju ciklus proučavanja politike, od njezinih početaka (*Što je politika?*) do kraja (*Kriza u politici?*). Osim navedenih, obuhvaća i poglavlja o političkim idejama

i ideologijama, odnosu politike i države, demokraciji i legitimnosti, nacijama i nacionalizmu, političkoj ekonomiji i globalizaciji, odnosu politike, društva i identiteta, političkoj kulturi i medijima, zastupanju građana, izborima i glasovanju, strankama i stranačkim sustavima, interesnim skupinama i pokretima, državnim vlastima, sustavima i režimima, političkim dužnosnicima i vođama, saborima, ustavima, zakonima i sucima, javnoj politici i birokraciji, unutarnjoj i međunarodnoj sigurnosti te svjetskom poretku i upravljanju. Koncipirana prilično razumljivo i jednostavno, knjiga vješto izbjegava kritiku, odnosno pretjerane upotrebe suvišnih riječi, s ciljem poticanja impresije ozbiljnosti djela koja je poželjna u današnje vrijeme, dajući uvid čitatelju u genezu politike od samih njezinih početaka. Skeptično može zvučati rečenica da je udžbenik *Politika* udžbenik kojim se služe politolozi, jer politička znanost odbacuje izjednačavanje pojmova politika i politička znanost. Iz autorova uvida proizlazi da su politika i politička znanost neraskidivo povezane, jer je politika, "u svom najširem smislu, aktivnost putem koje ljudi tvore, čuvaju i mijenjaju opća pravila po kojima žive", dok se politička znanost bavi, uz ostalo, i "proučavanjem ove aktivnosti". Usprkos tome što u sadržaju knjiga više nije podijeljena na pet cjelina, navedenih 20 poglavlja mogu se podijeliti na skupine poglavlja. Tako u prvoj skupini poglavlja (*Što je politika?*, *Političke ideje i ideologije*, *Politika i država?*, *Demokracija i legitimnost*, *Nasilje i nacionalizam*) autor nastoji pružiti uvid u razne pristupe političkih analiza, definiranje osnovnih pojmova analizirajući važnost temeljnih pitanja: pitanja države, nacije i demokracije. Druga skupina poglavlja (*Politička ekonomija i globalizacija*, *Politika, društvo i identitet*, *Politička kultura i mediji*, *Zastupanje građana, izbori i glavocanje*, *Stranke i stranački sustavi*, *Skupine, interesi i pokreti*) predstavlja prikaz interakcije politike i ekonomije, kulture i društva, pa vezano uz to izbornih i stranačkih sustava koji su izraz interakcije navedenih

područja. Način funkcioniranja države opisuju se u trećoj skupini poglavlja (*Državne vlasti, sustavi i režimi, Politički dužnosnici i vodstvo, Sabori, Ustavi, zakoni i suci, Javna politika i birokracija*), dok je četvrta skupina poglavlja (*Politika na više razina, Sigurnost: unutarnja i međunarodna, Svjetski poredak i globalno upravljanje*) usmjerena na važnost globalne politike zbog jačanja kad su se granice između međunarodnih odnosa i domaće politike gotovo izbrisale. Slabljenje nacionalne države u odnosu na nadnacionalne asocijacije dovodi do konstatacije *samo mijena stalna jest*, te se autor u završnom poglavlju pita dolazi li do krize politike i u kojoj mjeri. Nezadovoljstvo birača koje se očituje u njihovoj neangažiranosti zbog razočaranja političkim strankama, njihovim vođama i politikom uopće autor vidi kao "politiku *antipolitike*", ostavljajući čitatelju na razmišljanje jesmo li uopće spremni prihvatiti takve promjene, odnosno je li moguće prebroditi krizu politike. Autor knjige svjesno je izbjegao akademsku dimenziju pisanja i grafičkim oblikovanjem. Knjigu krasi, za prilike fakultetske literature neuobičajen, vizualni koncept svakoga poglavlja koje u uvodu sadrži citat nekoga mislioca, povjesničara ili političara (Aristotela, Napoleona, Bagehota, Churchilla, Thoreaua i drugih), kratkim biografijama osoba koje su obilježile politiku i političku znanost od njezinih začeta do danas (Karla Marxa, Johna Lockeja, Immanuela Kanta, Maxa Webera, Milтона Friedmana, Jürgena Habermasa, Hanne Arendt, Samuela Huntingtona i drugih). Na kraju svakoga poglavlja autor potiče čitatelja na kritičko promišljanje o obrađenoj temi, čime pruža čitatelju mogućnost aktivnoga sudjelovanja u procesu čitanja. Hey-

woodova knjiga stoga je izrazito dinamično djelo, koje pruža uvid u povijest politike u kontekstu mijena koje ju zahvaćaju, suprotstavljajući živost tekstova sadržajnoga grafičkog oblikovanja monotonom radovima oskudnoga grafičkog oblikovanja, kakve uobičajeno producira akademska zajednica. S obzirom na takav koncept, knjiga je, po uzusima današnjega akademskog izdavaštva, najprimjerenija studentima početnih godina studija politologije i politološkim kolegijima srodnih studija, ali i podsjetnik svima onima koji se bave bilo kojom sferom društvene angažiranosti.

Barbara Mašić